

Reforma vysokých škol: reakce na nejčastější kritické výroky

V souvislosti s připravovanou reformou vysokých škol se ve veřejné debatě objevuje řada nepřesných nebo zavádějících tvrzení. Níže Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „ministerstvo“) shrnuje fakta k těm nejčastějším. Cílem je věcně vyjasnit, co reforma obsahuje, v jaké fázi se nachází a jak probíhá její příprava.

Upozorňujeme, že reforma řízení je jen jednou částí připravovaného věcného záměru zákona o vysokých školách. Ten zahrnuje i další oblasti – akademické kariéry, financování, studium a zajišťování kvality. Podrobnosti ministerstvo průběžně zveřejňuje na svém webu.

„Zákon se připravuje za zavřenými dveřmi, bez účasti akademické obce.“

Skutečnost: Příprava věcného záměru probíhá formou odborné diskuse, do níž jsou systematicky zapojeny vysoké školy i jejich reprezentace. Ministerstvo svůj návrh zveřejnilo a opakovaně ho projednává s Českou konferencí rektorů (ČKR) a Radou vysokých škol (RVŠ); proběhla i společná jednání (například 10. a 19. června 2026). Dílčí témata reformy se průběžně diskutují v expertních a fokusních skupinách s odborníky a zástupci škol a tématu se věnoval i příslušný podvýbor Poslanecké sněmovny. Separátně probíhají jednání se zástupci soukromých vysokých škol, státních vysokých škol a MV a MO. Další jednání pracovních skupin se předpokládají v průběhu července a srpna 2026.

Připomínky a podněty z těchto jednání ministerstvo zapracovává a návrh na jejich základě dále upravuje – například směrem k jasnějším pojistkám proti politizaci a zachování autonomie vysokých škol. Po dokončení věcného záměru bude následovat standardní meziresortní připomínkové řízení. Příprava reformy tak patří k nejotevřenějším legislativním procesům s mimořádně dlouhým prostorem pro diskusi.

„Zákon připravuje nezisková organizace placená byznysem.“

Skutečnost: Autorem a předkladatelem návrhu je ministerstvo, které za jeho obsah nese plnou odpovědnost a připravuje ho ve standardním režimu přípravy takových dokumentů a následném legislativním procesu. V dalších fázích o jeho podobě rozhoduje vláda a Parlament.

Na odborné diskusi se – jako u každé velké reformy – podílí řada subjektů: vysoké školy a orgány jejich reprezentace (ČKR, RVŠ), akademici, studentské reprezentace, odborné think-tanky i zástupci sociálních partnerů. Zapojení vnějších expertů a sběr podkladů jsou běžnou a žádoucí součástí přípravy kvalitní regulace. Žádný z těchto subjektů ale zákon nepíše ani nerozhoduje o jeho podobě. Podkladové analýzy, s nimiž ministerstvo pracuje, jsou veřejné a otevřené věcné diskuzi. Dostupné zde: [Příprava věcného záměru zákona o vysokých školách, MŠMT ČR](#)

„Zákon politizuje vysoké školy. Univerzitní rada je vstupní branou pro politiky.“

Skutečnost: Návrh s žádnými politickými nominacemi nepočítá, a naopak obsahuje výslovné pojistky proti politizaci. Nový vrcholný strategický orgán (univerzitní rada) má zůstat převážně akademickým tělesem – v aktuálně diskutované podobě tvoří akademici (interní a externí) dvě třetiny jeho členů. Jednu třetinu volí přímo akademický senát školy a zástupce praxe vybírají sami akademici, nikoli politici.

U členů, které na návrh výběrové komise jmenuje ministr, jde o uznávané akademiky. Návrh počítá s výslovným zákazem členství aktivních politiků a s pravidly proti střetu zájmů. Akademický senát si navíc zachovává právo kvalifikovanou většinou odmítnout nevhodného kandidáta na rektora. Smyslem je otevřít školy odbornému pohledu zvenčí, ne je vystavit politickému vlivu – návrh je nastaven tak, aby školu nemohla ovládnout žádná jediná skupina, politickou moc nevyjímaje.

„Zákon se má schválit do konce roku.“

Skutečnost: Do konce roku 2026 má být dokončen a vládou schválen pouze věcný záměr zákona – tedy popis cílů a základních principů, nikoli paragrafové znění.

Samotné paragrafové znění zákona se má připravovat v roce 2027 a následně projde standardním legislativním procesem. Reforma tedy není otázkou týdnů, ale několikaletého procesu rozděleného do několika fází s velkým prostorem pro připomínky a úpravy.

„Zákon ruší svobodu vysokých škol.“

Skutečnost: Reforma se týká způsobu vnitřního řízení vysokých škol, nikoli akademické svobody nebo institucionální autonomie. Svoboda bádání, výuky a volby témat zůstává nedotknutelná a zákonem garantovaná. Role samosprávných orgánů, jako je akademický senát, zůstává nadále silná především v kontrolní oblasti. Univerzitní rada nebude vysokou školu řídit nebo rozhodovat o jednotlivých studijních programech, ale bude určovat její strategické směřování.

Mění se rozdělení rolí a odpovědnosti mezi orgány vysoké školy, ne nezávislost vysoké školy jako celku. Akademický senát zůstává zachován jako záruka samosprávy a v některých ohledech se jeho role zpřesňuje a posiluje. Cílem není autonomii oslabit, ale dát jí odpovědnější a modernější institucionální podobu – tak, aby škola dokázala jednat jako celek a aby bylo zřejmé, kdo za co odpovídá.

„Reforma ruší fakulty a bere jim samostatnost.“

Skutečnost: Fakulty se neruší. Reforma usiluje o to, aby univerzita dokázala jednat jako jeden celek se sdílenou strategií. Rozsah jejich pravomocí má být věcí vnitřního uspořádání školy v rámci společné strategie a jasné odpovědnosti.

U velkých výzkumných univerzit, kde jsou nositeli oborových vizí právě fakulty, ministerstvo vnímá postavení fakult a děkanů jako zásadní a nenahraditelné a bude mu při dopracování návrhu věnovat náležitou pozornost.

„Vysoké školy se budou řídit jako firmy a ovládne je byznys.“

Skutečnost: Vysoká škola má jiné poslání než firma a návrh s tím počítá. Cílem je strategičtější a akceschopnější řízení institucí, ne podřízení vysokých škol komerčním zájmům.

Návrh je naopak postaven tak, aby vysokou školu nemohla ovládnout žádná jediná vnitřní, ale ani vnější skupina, tj. ani stát, ani zástupci praxe. Odborníci z praxe přinášejí do nejvyšších orgánů zkušenost a vnější pohled, většinu členů ale tvoří akademici a klíčové akademické pravomoci zůstávají uvnitř školy. Akademická svoboda je přitom předpokladem kvality, ne překážkou.

„Univerzitní rady (a přes ně stát a firmy) budou rozhodovat, které obory se smějí učit, a to podle potřeb trhu.“

Skutečnost: O obsahu výuky a výzkumu, o akreditaci studijních programů a o vnitřním hodnocení kvality rozhodují i nadále akademické orgány školy a příslušné orgány pro zajišťování kvality. Tyto pravomoci se na univerzitní rady nepřenesou a stát ani zástupci praxe do nich nevstupují. Univerzitní rada má pravomoci strategické, rozpočtové a konstitutivní – rozhoduje o dlouhodobém směřování a hospodaření instituce, nikoli o akademickém obsahu jednotlivých programů. Rada je navíc převážně akademickým tělesem a její členství je politikům uzavřené.

„Reforma otevírá cestu ke školnému a ke zhoršení dostupnosti studia.“

Skutečnost: Reforma řízení vysokých škol se školného netýká a jeho zavedení nenavrhuje. Ministerstvo naopak zavádění školného odmítá a vláda to garantovala přímo ve svém programovém prohlášení. Reforma má naopak za cíl upravit oblast studia tak, aby bylo flexibilní a dostupné heterogenní skupině potenciálních studentů v průběhu celého jejich života.